

FI

FI

FI

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 21.8.2009
KOM(2009) 432 lopullinen

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE SEKÄ ALUEIDEN
KOMITEALLE**

**Loppuarviointi eEurope 2005 -toimintasuunnitelmasta ja eEurope 2005
-toimintasuunnitelman seuranta, hyvien toimintatapojen levittämistä sekä verkko- ja
tietoturvan parantamista koskevasta monivuotisesta (2003–2006) MODINIS-ohjelmasta**

**KOMISSIION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE SEKÄ ALUEIDEN
KOMITEALLE**

**Loppuarviointi eEurope 2005 -toimintasuunnitelmasta ja eEurope 2005
-toimintasuunnitelman seuranta, hyvien toimintatapojen levittämistä sekä verkko- ja
tietoturvan parantamista koskevasta monivuotisesta (2003–2006) MODINIS-ohjelmasta**

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Johdanto	3
2.	Taustaa	3
2.1.	eEurope 2005 -toimintasuunnitelma	3
2.2.	MODINIS.....	3
2.3.	i2010.....	4
3.	Arvioinnin tulokset.....	4
3.1.	eEurope 2005 -toimintasuunnitelma	5
3.2.	MODINIS.....	6
4.	Päätelmät	7
Liite 1		8
1.	Relevanssi	8
2.	eEuropen tehokkuus ja johdonmukaisuus.....	8
3.	Vaikutukset ja tuloksellisuus.....	9
Liite 2		11
Modinis-ohjelman tehokkuus		11
Modinis-ohjelman tuloksellisuus, vaikutukset ja relevanssi		11
Suosituksset		12

1. JOHDANTO

Tässä tiedonannossa esitetään eEurope 2005 -toimintasuunnitelman ja Modinis-ohjelman loppuarviointi. Modinis-päätöksen (2256/2003/EY) 7 artiklan 4 kohdan mukaan komission on toimitettava Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle arviointikertomus ohjelman toimien täytäntöönpanosta saaduista tuloksista”.

Modinis-ohjelman ja eEurope-toimintasuunnitelman välisen synergian huomioon ottaen niiden arviointi ja tulosten raportointi päätettiin suorittaa samalla kertaa.

2. TAUSTAA

2.1. eEurope 2005 -toimintasuunnitelma

eEurope-toimintasuunnitelma (2000–2002) vahvistettiin Feiran Eurooppa-neuvostossa (kesäkuu 2000) tietoyhteiskuntapoliittisena osana Lissabonin strategiaa, jolla pyrittiin taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja ympäristöä koskeviin uudistuksiin. Toimintasuunnitelmassa määriteltiin useita tavoitteita, joiden saavuttamisen edistymistä seurattiin säännöllisesti erilaisten indikaattoreiden avulla.

Vuoden 2002 loppuun mennessä ei ollut kuitenkaan juurikaan näyttöä siitä, että internetin läpimurto Euroopassa olisi näkynyt uusina työpaikkoina ja palveluina. Tämän vuoksi Barcelonan Eurooppa-neuvosto (maaliskuu 2002) kehotti komissiota laatimaan eEurope-toimintasuunnitelman, jonka painopisteinä ovat ”laajakaistaverkkojen laaja levinneisyys ja käyttö koko yhteisössä vuoteen 2005 mennessä sekä Internetin Ipv6-yhteyskäytännön kehittäminen ... sekä verkkojen turvallisuus ja tietoturva, sähköinen hallinto, tietotekniikkaa hyödyntävä opiskelu, sähköinen terveydenhuolto ja sähköinen kaupankäynti”¹. Tästä seurannut eEurope 2005 -toimintasuunnitelma vahvistettiin Sevillan Eurooppa-neuvostossa (kesäkuu 2002).

2.2. MODINIS

Neuvosto ja Euroopan parlamentti hyväksyivät Modinis-ohjelman marraskuussa 2003 (*”eEurope 2005 -toimintasuunnitelman seurantaa, hyvien toimintatapojen levittämistä sekä verkko- ja tietoturvan parantamista koskeva monivuotinen ohjelma”*). Ohjelma oli jatkoa PROMISE-ohjelmalle, josta sen loppuvaiheessa rahoitettiin eEurope 2002 -toimintasuunnitelmaa. Modinis oli kolmivuotinen (2003–2005). Sitä jatkettiin vuoteen 2006 jatkuvuuden turvaamiseksi ennen kuin vuonna 2006 hyväksyttiin kilpailukyvyyn ja innovoinnin puiteohjelmaan (CIP) kuuluva tieto- ja viestintäteknikkapolitiikan tukiohjelma (ICT-PSP) tuli voimaan.

Modinis-ohjelmalla on seuraavat tavoitteet:

- eEurope-toimintasuunnitelman edistymisen seuraaminen
- eEuroopan hyvien toimintatapojen analysointi, parhaiden toimintatapojen levittäminen ja tietopalvelut
- tietoyhteiskunnan taloudellisten ja yhteiskunnallisten vaikutusten analysointi ja
- Euroopan verkko- ja tietoturvaviraston (ENISA) valmistelu.

---

¹ Barcelonan Eurooppa-neuvosto, puheenjohtajan päätelmät, kappale 40
(http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/fi/ec/71068.pdf).

Tavoitteet on määrä saavuttaa seuraavin keinoin:

- vertailuanalyysit
- selvitykset
- konferenssit ja seminaarit
- strategisen analyysin ja keskustelun tukeminen lähinnä eEuropen neuvoo-antavan ryhmän kautta.

Modinis-ohjelma toteutettiin Modinis-johtokomitean hyväksymien vuotuisten työohjelman kautta.

Ensimmäinen työohjelma toteutettiin vuonna 2004 ja sen budjetti oli 12,8 miljoonaa euroa (josta 5,1 miljoonaa euroa siirrettiin vuodelta 2003). Vuosien 2005 ja 2006 työohjelmien budjetti oli 7,72 miljoonaa euroa/vuosi. Modinis-ohjelman kokonaisbudjetti oli siten 28,2 miljoonaa euroa.

Ohjelman jatkamisella vuoteen 2006 tuettiin i2010-aloitteen ensimmäistä vuotta.

2.3. i2010

Kesäkuussa 2005 komissio teki aloitteen ”i2010: kasvua ja työllisyyttä edistävä eurooppalainen tietoyhteiskunta”. eEuropen seuraaja, i2010, on kokonaisvaltainen strategia, jossa EU:n kaikki poliittiset välineet valjastetaan edistämään digitaalitalouden kehittämistä. Se perustuu tieto- ja viestintäteknologiapolitiikkoihin, sääntelyyn sekä tutkimukseen ja innovointiin Lissabonin tavoitteiden saavuttamista tukevalla tavalla. Strategian keskeisiä painopistealueita ovat: a) pyritään luomaan otollinen ympäristö sähköisille viestintä- ja mediapalveluille sekä niiden väliselle kilpailulle; b) tuetaan tieto- ja viestintäteknologian tutkimusta ja innovointia ja c) varmistetaan, että osallistava tietoyhteiskunta hyödyttää kaikkia kansalaisia.

Kuluneina kolmena vuotena on saavutettu paljon edistystä: käytössä on nyt uusi sääntelyjärjestelmä audiovisuaalisille mediapalveluille; sähköisen viestinnän sääntelyn uudistaminen on aloitettu²; matkapuhelimen käytön sisämarkkinoiden luomiseen pyrkivä säännöstö on saatu voimaan; verkkosisältöjen edistämistä Euroopassa koskevia aloitteita on tehty³; käyttöön on saatu merkittäviä uusia t&k- ja innovaatorahoitusjärjestelmiä; käynnissä on urauurtavia julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuushankkeita (ns. yhteisiä teknologia-aloitteita); lippulaivahankkeita on käynnistetty älyautojen, eurooppalaisten digitaalisten kirjastojen ja kestävää kehitystä tukevan tieto- ja viestintäteknologian alalla, minkä lisäksi käynnissä on tietoyhteiskunnan osallisuutta, sähköistä hallintoa ja sähköistä terveydenhuoltoa koskevia hankkeita⁴.

3. ARVIOINNIN TULOKSET

eEurope-toimintasuunnitelman toimintapoliittisen kehyksen ja siihen liittyvän Modinis-rahoitusohjelman arviointi suoritettiin tammikuun 2006 ja heinäkuun 2007 välisenä aikana tehtävää varten palkattujen arvioijien tuella⁵.

---

² http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecommm/tomorrow/index_en.htm.

³ KOM(2007) 836, http://ec.europa.eu/avpolicy/other_actions/content_online/index_en.htm.

⁴ KOM(2007) 694, http://ec.europa.eu/information_society/activities/einclusion/index_en.htm.

⁵ Rambøll Management ja Technopolis.

3.1. eEurope 2005 -toimintasuunnitelma

Komissio on tyytyväinen riippumattoman arvioinnin tuloksiin⁶ ja sen yleisesti myönteisiin havaintoihin eEurope 2005 -toimintasuunnitelman relevanssista, tehokkuudesta ja vaikutuksista.

Relevanssin osalta tarkoitus oli selvittää valitun lähestymistavan toimivuus ja toteuttamiskelpoisuus. Tässä lähestymistavassa kypsälle ja kompleksiselle poliittiselle alueelle luodaan yleistason kattava poliittinen puitestrategia.

Arvioijat pitivät strategian puiterakennetta käyttökelpoisena ja relevanttina. He katsoivat, että eEuropella oli keskeinen merkitys vuoropuhelun luomisessa ja ylläpitämisessä sellaisten maiden välillä, joissa on hyvin erilaiset kulttuuriset ja institutionaaliset rakenteet, suoritustasot sekä tietoyhteiskunnan suunnitelmat ja painopisteet.

Arvioinnissa yksilöitiin viidentyyppisiä vaikutuksia. eEurope voidaan nähdä:

- vaikutusvallan kanavana
- kansallisen tietoyhteiskuntapolitiikan merkittävänä alullepanijana ja veturina
- kansallisen tietoyhteiskuntapolitiikan vertailupisteenä
- tietoyhteiskunnan tiettyjen alueiden vauhdittajana
- kannustimena kansallisen tietoyhteiskuntapolitiikan parempaan koordinoointiin.

Tämäntyyppisiä vaikutuksia todettiin eri yhdistelminä eri jäsenvaltioissa. Arvioijien mielestä eEurope 2005 -toimintasuunnitelma oli tärkeä tekijä tieto- ja viestintäteknologian pitämisessä poliittisella asialistalla hetkellä, jolloin kiinnostus aihetta kohtaan oli hiipumassa. Sähköinen hallinto ja sähköinen terveydenhuolto ovat esimerkkejä alueista, joilla jäsenvaltiot eEuroopan ansiosta työskentelevät täsmällisten tavoitteiden saavuttamiseksi korkean tason tuella.

eEuroopan neuvoa-antavan ryhmän roolia pidettiin tärkeänä Euroopan tason kokemusten vaihdossa ja keskinäisen oppimisen tehostamisessa. Se auttoi jäsenvaltioita saamaan paremman yleiskuvan tietoyhteiskunnan haasteista ja muiden omaksumista ratkaisuksista.

Arvioijat katsoivat kuitenkin, että eEuroopan neuvoa-antavaan ryhmään kuuluva sidosryhmien edustajisto (”toinen osaryhmä”) ei hoitanut neuvoa-antavaa tehtäväänsä tyydyttävästi lähinnä siksi, että kyseessä oli vakinainen ryhmä, joka ei kyennyt tarjoamaan sitä laajaa asiantuntemusta, jota eEuroopan laaja toimintakenttä olisi kaivannut.

Komissio tuotti kuitenkin myös tärkeitä raportteja digitaalisesta kahtiajaosta ja osallistavasta tietoyhteiskunnasta. Raportit rakensivat pohjaa i2010-strategian keskeisille poliittisille aloitteille, kuten tiedonannolle laajakaistan levinneisyserojen umpeen kuomisesta⁷ ja tietoyhteiskuntaan osallistamista koskevalle aloitteelle⁸.

Arvioijien toteamat puutteet pyrittiin korjaamaan tinkimättä toisen osaryhmän tarjoamasta mahdollisuudesta osaamisen yhdistämiseen, joten ryhmä korvattiin ad hoc -pohjaisella sidosryhmien kuulemismekanismeilla.

---

⁶ Ks. liite 1.

⁷ KOM(2006) 129.

⁸ KOM(2007) 694.

3.2. MODINIS

Komissio on tyytyväinen Modinis-ohjelman myönteisestä arvioinnista⁹. Ohjelma nähtiin eEurope 2005 -toimintasuunnitelman mahdollistajana ja poliittisen aloitteen ja rahoitusohjelman välisen yhdenmukaisuuden turvaajana. Arvioijien mielestä Modinis onnistui tuomaan jäsenvaltioille eurooppalaista lisäarvoa erityisesti vertailuanalyysitoiminnan kautta. Tärkeitä olivat myös konferenssit ja Euroopan verkko- ja tietoturvaviraston valmistelu.

He katsoivat kuitenkin, että Modinis-johtokomitean ja eEuroopan neuvoa-antavan ryhmän suhde oli epäselvä. Erityisesti tämä koski vastuiden jakoa ja elinten toiminnan välistä koordinoitua. Komissio panee tyytyväisenä merkille, että arvioijien mukaan puute korjattiin Modinis-ohjelman jatkamisen yhteydessä ja i2010-aloitetta käsittelevän korkean tason asiantuntijaryhmän perustamisen kautta.

Modinis-ohjelman myöhäinen hyväksymisajankohta ja se tosiasia, että työohjelmaan piti siirtää varoja vuodelta 2003, aiheuttivat joitakin hankaluuksia budjetin täytäntöönpanossa ja viivästyttivät joitakin toimia. Budjetin täytäntöönpano oli kuitenkin lähes 100-prosenttinen vuosina 2005 ja 2006, minkä arvioijatkin tunnustivat.

Komissio panee merkille arvioinnin toteamukset, että Modinis-ohjelmasta rahoitettuja selvityksiä ei levitetty riittävästi ja niillä ei ollut juurikaan näkyviä vaikutuksia. Arvioinnin aikaan monet selvityksistä olivat kuitenkin vielä kesken. Loppuun saatetut selvitykset ovat laajalti saatavilla, hyvin mainostettuja ja niistä on saatu tärkeää lähdemateriaalia politiikan kehittämiseen: korkean tason konferensseissa on esitelty selvityksiä tieto- ja viestintäteknologian käytöstä kouluissa, yleislääkäreiden tieto- ja viestintäteknologian käytöstä ja sähköisestä hallinnosta. Muiden selvitysten ohella, jotka koskevat laajakaistan kattavuutta ja verkkoon liittymisen kustannuksia, ne tarjoavat analyttistä materiaalia i2010-aloitteen vuosikertomuksiin. Lisäesimerkki on vuorovaikutteista verkkosisältöä koskeva selvitys¹⁰, joka tarjosi aineistoa komission tiedonantoon verkkosisällöstä¹¹.

Komissio panee niin ikään tyytyväisenä merkille Modinis-ohjelmaa koskevat arvioijien suositukset (ks. liite 2). Se katsoo, että suosituksia pannaan parhaillaan täytäntöön tieto- ja viestintäteknikkapolitiikan tukiohjelman yhteydessä. Modinis-ohjelman kattamat toimet ovat nyt osa tieto- ja viestintäteknikkapolitiikan tukiohjelman horisontaalisia toimia. Suositukset liittyvät seuraaviin aiheisiin:

- a) suhteet johtokomiteaan
- b) työohjelmien hyväksyminen hyvissä ajoin
- c) vertailuindikaattorien kehittäminen
- d) parhaiden käytäntöjen levittämisen korostaminen

Suosituksiin on vastattu seuraavasti:

- a) Kilpailukyvyyn ja innovoinnin puiteohjelmasta tehdyn päätöksen 47 artiklan mukaisesti tieto- ja viestintäteknikkapolitiikan tukiohjelman johtokomitean on annettava lausunto vuotuisen työohjelman luonnoksesta. Lisäksi komitean kanssa tapahtuvaa viestintää on monin tavoin pyritty lisäämään ja parantamaan. i2010-aloitteen korkean tason ryhmässä keskustellaan poliittista linjauksista ja painopisteistä.

⁹ Ks. liite 2.

¹⁰ http://ec.europa.eu/information_society/europe/i2010/docs/studies/interactive_content_ec2006.pdf

¹¹ KOM(2007) 836 lopullinen

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0836:FIN:FI:PDF>

b) Tieto- ja viestintätekniikkapolitiikan tukiohjelman ensimmäinen työohjelma viivästy osittain kilpailukyvyyn ja innovoinnin puiteohjelmaa koskevan päätöksen myöhäisen tekemisen (marraskuu 2006) vuoksi. Lisäksi tieto- ja viestintätekniikkapolitiikan tukiohjelma toi tullessaan uusia välineitä ja tavoitteita, ja johtokomitean jäsenvaltioiden edustajat pitivät tarpeellisena keskustella niistä lisää ennen työohjelmaa koskevan lausunnon antamista. Tämä viivästyminen vaikutti myös vuoden 2008 työohjelman hyväksymiseen. Vuodesta 2009 eteenpäin lähtökohtana on, että työohjelmat ovat toimintavalmiina kunkin vuoden alun tienoilla.

c) Vuonna 2006 hyväksytty i2010-vertailuanalyysin indikaattorikuvaus on viitoittanut kaikkea vertailuanalyysityötä jatkuvassa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa. Työ on tapahtunut ennen kaikkea Eurostatin työryhmän kautta. Kytkös Lissabonin prosessiin varmistetaan linkittämällä i2010-indikaattorit kasvua ja työllisyyttä koskeviin yhdenmukaisiin suuntaviivoihin. Lisäksi jäsenvaltiot validoivat indikaattorit säännöllisesti, kun maaprofiilit julkaistaan i2010-vuosikertomuksessa.

d) Tiedonvaihtoa hyvistä käytännöistä on tehostettu sekä web-pohjaisten hakutietokantojen kautta (www.epractice.eu) että kehittämällä tieto- ja viestintätekniikkapolitiikan tukiohjelmasta rahoitettavia aihepiirikohtaisia verkostoja. Sitä on myös laajennettu uusille alueille, kuten osallisuus tietoyhteiskuntaan ja digitaalinen kahtiajako (<http://www.broadband-europe.eu>).

4. PÄÄTELMÄT

Komissio pitää arviointia myönteisenä raporttina, joka vahvistaa eEurope 2005 -toimintasuunnitelman ja sen keskeisen rahoitusohjelman, Modinis-ohjelman, tuloksellisuuden ja hyödyllisyyden. Joitakin heikkouksia on todettu, mutta niillä ei ole ollut suurta vaikutusta ohjelman yleiseen toteuttamiseen. Heikkouksiin on puututtu jatkohankkeessa (i2010-aloite) ja yhdessä sen keskeisistä rahoitusvälineistä (tieto- ja viestintätekniikkapolitiikan tukiohjelma).

Liite 1

eEurope 2005 -toimintasuunnitelman loppuarviointi

Otteita arviointiraportista¹²

eEurope-toimintasuunnitelman arvioinnissa sovellettiin kolmea näkökulmaa:

- eEuropen relevanssi;
- eEuropen tehokkuus ja johdonmukaisuus;
- eEurope-toimintasuunnitelman ja sen keskeisten toimintamuotojen mahdolliset vaikutukset.

1. RELEVANSSI

Sisällön osalta eri sidosryhmät (esim. politiikan laatijat, yritykset, korkeakoulut jne.) määrittelevät eEuropen relevanssin eri tavoin. Jos esimerkiksi tietyn jäsenvaltion politiikan laatijat pitävät eEuropen painopistealueita relevantteina, tämä ei välttämättä heijasta saman valtion elinkeinoelämän painopistealueita.

Poliittisen lähestymistavan osalta arvioinnin keskeinen kysymys kuuluu, onko toimintasuunnitelmaa varten valittu toimiva ja toteuttamiskelpoinen lähestymistapa, ts. jossa luodaan yleistason puitestrategia yhä kypsemmäksi ja kompleksisemmaksi käyväälle politiikan alueelle.

Arvioinnin tulokset osoittavat seuraavaa:

eEurope 2005 -toimintasuunnitelmalla oli keskeinen merkitys vuoropuhelun luomisessa ja ylläpitämisessä sellaisten maiden välillä, joissa on hyvin erilaiset kulttuuriset ja institutionaaliset rakenteet, suoritustasot sekä tietoyhteiskunnan suunnitelmat ja painopisteet.

Jäsenvaltiot näyttävät olevan samaa mieltä eEuropen relevanssista yleistason poliittisena kehyksenä tai ainakin yhteisenä lähestymistapana Euroopassa. Tältä osin jäsenvaltiot pitävät tarpeellisena foorumia, joka toimisi yhdistävänä ja koordinoivana tekijänä esimerkiksi standardien, sääntelyn ja muiden yhteentoimivuuteen liittyvien kysymysten osalta. Jäsenvaltioiden tasolla eEuropen relevanssi näyttää kuitenkin vaihtelevan, vaikka relevanssi EU:lle sinänsä onkin suuri. Tämä johtuu tieto- ja viestintäteknologian erilaisista kehitysvaiheista ja erilaisista poliittisista tarpeista; joidenkin jäsenvaltioiden osalta eEuropen tavoitteet eivät vastaa tietoyhteiskunnan yleistä kehittyneisyystasoa.

2. EEUROPEN TEHOKKUUS JA JOHDONMUKAISUUS

eEuropen tehokkuutta on arvioitu tarkastelemalla eEuropen neuvoa-antavan ryhmän ja sen alaryhmien toimintaa.

eEuropen neuvoa-antavalla ryhmällä on ollut tärkeä rooli Euroopan tason kokemusten vaihdossa ja keskinäisen oppimisen tehostamisessa. Neuvoa-antavan ryhmän kokoukset auttoivat jäsenvaltioiden edustajia saamaan paremman yleiskuvan tietoyhteiskunnan haasteista ja muiden jäsenvaltioiden omaksumista ratkaisuista.

---

¹² Raportti kokonaisuudessaan löytyy osoitteesta:
http://ec.europa.eu/dgs/information_society/evaluation/data/pdf/studies/s2005_01/eEurope2005_final_report.pdf

eEuropan neuvoo-antavan ryhmän rooli alkuun panevana voimana tietoyhteiskuntapoliittisille toimille ja niiden koordinoinnille näyttää kuitenkin tähän mennessä olleen rajallinen. Tämä johtuu siitä, että jäsenvaltioiden sitoutumisaste on vaihdellut ja vuorovaikutus ryhmän sisällä on ollut puutteellista. Neuvoo-antava ryhmä ei näyttänyt toimivan aiotulla tavalla – koetinkivenä komission ehdottamille tietoyhteiskuntastrategioille. Tämä näyttää johtuvan ennen muuta jäsenvaltioiden edustajien riittämättömistä päätöksentekovaltuuksista, minkä vuoksi ne eivät kyenneet edustamaan maidensa näkökantoja.

eEuropan neuvoo-antavan ryhmän toisen osaryhmän hyödyllisyys on erittäin kyseenalaista. Sen mandaatti oli alusta saakka epäselvä ja sen työllä oli vähäinen vaikutus eEuropan toimintaan.

Neuvoo-antavan ryhmän toinen osaryhmä koostui asiantuntijoista ja sidosryhmistä erinäisiltä politiikan ja teollisuuden sektoreilta. Ryhmän jäsenille kyseessä vaikutti olevan rikastuttava tapaamisfoorumi, jossa voitiin vaihtaa mielipiteitä ja luoda uusia verkostoja. Koska ryhmän koostumus oli kuitenkin niin laaja eikä ryhmällä ollut selkeää mandaattia, keskusteluissa ei nähtävästi päästy riittävän yksityiskohtaiselle ja asiantuntevalle tasolle, jotta niillä olisi ollut todellisia vaikutuksia.

Pääosa työstä tapahtui alaryhmissä. Sekä sähköisen terveydenhuollon että sähköisen hallinnon alaryhmät toimivat hyvin, mikä varmisti keskustelun ja konsensuksen näistä tärkeistä asioista.

Alaryhmien lisääntyminen ja niiden välisen koordinaation puute johti kuitenkin avoimuuden heikentymiseen ja toiminnan päällekkäisyyteen. Lisäksi eEuropan työryhmien ja komission muiden pääosastojen työryhmien välinen koordinointi oli riittämätöntä.

3. VAIKUTUKSET JA TULOKSELLISUUS

Vaikutusten arvioinnissa keskityttiin eEuropan panokseen jäsenvaltioiden tietoyhteiskuntapolitiikassa ja -strategiassa, ts. ensimmäisen tason tuloksiin. Silloin kun se oli mahdollista, arvioinnissa yritettiin kuitenkin yksilöidä myös eEuropan toisen tason vaikutuksia meneillään oleviin poliittisiin ohjelmiin ja toimenpiteisiin.

eEurope on joissakin tapauksissa johtanut suoriin toimiin jäsenvaltioissa; joko meneillään olevien poliittisten ohjelmien alueella tai sisäisen koordinaation parantamisessa.

eEurope 2005 -toimintasuunnitelmalla on ollut jäsenvaltioissa erityyppisiä vaikutuksia riippuen jäsenvaltioiden omista painotuksista ja ominaispiirteistä. Arvioinnissa yksilöitiin viidentyyppisiä vaikutuksia:

- eEurope vaikutusvallan kanavana
- eEurope kansallisen tietoyhteiskuntapolitiikan merkittävänä alullepanijana ja veturina
- eEurope kansallisen tietoyhteiskuntapolitiikan vertailupisteenä
- eEurope tietoyhteiskunnan tiettyjen alueiden vauhdittajana
- eEurope kannustimena kansallisen tietoyhteiskuntapolitiikan parempaan koordinointiin.

Eri jäsenvaltioissa todettiin erityyppisten vaikutusten yhdistelmiä. Ne osoittavat, että eEurope on julkisen vallan toimenpiteenä onnistunut vaikuttamaan jäsenvaltioiden tietoyhteiskuntapolitiikkaan monin tavoin. Arviointi osoitti myös, että eEuropan vaikutus on kaksisuuntainen siten, että yhdistetyksi eurooppalaiseksi politiikaksi määritelty eEurope saa toisinaan suoria vaikutteita sen toteuttamiskeinoja käyttäviltä jäsenvaltioilta.

eEurope 2005 -toimintasuunnitelma oli tärkeä tekijä tieto- ja viestintäteknologian pitämisessä poliittisella asialistalla hetkellä, jolloin kiinnostus aihetta kohtaan oli hiipumassa osin siksi, että esille nousi (uudelleen) tärkeämmäksi koettuja asioita.

Usein vaaditaan jatkuvaa ponnistelua korkean tason poliittisen tuen säilyttämiseksi politiikan alalla, joka ei luonnostaan sijoitu lyhyen aikavälin kansallisen poliittisen asialistan kärkeen. Tähän liittyen arvioinnissa todetaan, että eEurope on eri toteuttamismekanismiensa – kuten neuvoo-antavan ryhmän, ministerikonferenssien ja vertailuanalyysitoiminnan – kautta näytellyt elintärkeää roolia tieto- ja viestintäteknologiahankkeiden korkean tason tuen säilyttämisessä. Tämä näkyy myös todetuissa erityyppisissä vaikutuksissa, joissa korkean tason tuki on ollut yksi monen vaikutustyyppin keskeisistä mahdollistajista. Korkean tason tuen edistäminen yhdessä parhaiden käytäntöjen kehittämisen ja levittämisen kanssa todettiin siten tehokkaaksi keinokokonaisuudeksi poliittisten hankkeiden, kuten eEurope ja i2010, tavoitteiden saavuttamisen mahdollistajana.

eEurope 2005 on osaltaan edistänyt kehitystä kohti yhteisiä poliittisia päämääriä tietoyhteiskunnan alueella, kuten on nähtävissä sähköisen hallinnon ja sähköisen terveydenhuollon toimintasuunnitelmissa, joissa kummassakin intressien yleisen julistuksen lisäksi määritellään seikkaperäisemmät tavoitteet.

Arvioinnin tulokset siis osoittavat, että eEurope on edistänyt korkean tason tuen saamista ja sitten myös tieto- ja viestintäteknologiapoliittisia toimia kansallisella tasolla. Kun eEurope-toimintasuunnitelman tavoitteita tarkastellaan suhteessa jäsenvaltioiden tieto- ja viestintäteknologiapoliittisiin tavoitteisiin, voidaan lisäksi todeta, että pääpaino on ollut sähköistä hallintoa ja sähköistä terveydenhuoltoa koskevan politiikan kehittämisessä. On syytä korostaa sähköiseen hallintoon liittyvän vertailuanalyysin merkitystä sähköisen hallinnon alalla, jossa keskustelu indikaattoreista ja rankinglistasta on vähintäänkin pitänyt tätä politiikan aluetta jatkuvasti jäsenvaltioiden poliittisella asialistalla.

Liite 2

Modinis-ohjelman loppuarviointi

Otteita arviointiraportista¹³

MODINIS-OHJELMAN TEHOKKUUS

Modinis-ohjelman tehokkuutta arvioitaessa keskeisiä tarkastelukohteita olivat ohjelman hallinnointi, budjetin käyttö, Modinis-ohjelman johtokomitean rooli sekä työohjelmien yleinen johdonmukaisuus eEurope 2005 -toimintasuunnitelman kanssa.

Arvioinnissa todetaan, että johtokomitean rooli on rajoittunut hallinnointimenettelyssä vahvistettuun toimintaan. Johtokomitean ja eEuropen neuvoa-antavan ryhmän väliselle suhteelle on kuitenkin ollut tyypillistä vastuiden epäselvä jako ja koordinoinnin puute. Erityisesti todettiin jännitteitä johtoryhmän virallisen oikeudellisen aseman ja neuvoa-antavan ryhmän jäsenten arvoaseman välillä.

Arvioinnissa todettiin, että Modinis-johtokomitean rooli on määritelty paremmin i2010-hankkeen yhteydessä. Selkeämpi roolijako komission hallinnollisesta budjetista rahoitettavan korkean tason ryhmän ja Modinis-ohjelman toiminnan välillä on vähentänyt aiempaa epäselvyyttä siitä, kuinka eri kokousfoorumien tulisi olla keskinäisessä vuorovaikutuksessa. Tämä on siirtänyt koordinoituvastuuta jäsenvaltioille.

Budjettivarojen hyödyntämisen osalta voidaan todeta, että työohjelman hyväksymisen myöhäinen ajankohta on hankaloittanut suuresti Modinis-ohjelman rahoituksen käyttöä vuonna 2004. Maksusitoumusten tekeminen ja niitä vastaavien määrärahojen käyttö on tehostunut vuosina 2005 ja 2006. Työohjelmien ja budjettien nykyinen hyväksymismenettely ei mahdollista toimintaa koko budjettivuodelle johtuen jatkuvista viivästymisistä muodollisessa hyväksyntäprosessissa, jossa ensimmäinen vuosineljännes kuluu budjettiehdotuksen ja ohjelman hyväksymiseen. Tällainen tilanne heikentää varojen käytön tehokkuutta ja vaarantaa työohjelmien toteuttamisen ajoituksen ja relevanssin.

Viestintä ja tiedonvaihto ovat myös jääneet vähäiselle huomiolle työohjelmissa ja niitä varten varattujen määrärahojen käyttö on ollut vähäistä.

Tästä huolimatta arvioijat katsoivat, että Modinis-ohjelman työohjelmat olivat linjassa ohjelman tavoitteiden kanssa eli suhteessa sen rooliin eEurope 2005 -toimintasuunnitelmaa edistävänä rahoitustukiohjelmana.

MODINIS-OHJELMAN TULOKSELLISUUS, VAIKUTUKSET JA RELEVANSSI

Kaiken kaikkiaan on todettavissa, että Modinis-ohjelman vaikutukset vaihtelevat toimintalinjoista ja työkokonaisuuksista riippuen. Tuntuvimpia vaikutuksia on tuottanut vertailuanalyysitoiminta, jonka jäsenvaltiot ovat ottaneet vakavissaan ja joka on joissakin tapauksissa johtanut huomattaviin parannuksiin. Vertailuanalyysitoiminta on myös alue, jolla Modinis-ohjelman osallisuus näkyy parhaiten myös sikäli, että sillä ei pelkästään rahoitettu vertailuanalyysitoimintaa vaan myös osallistuttiin i2010-hankkeen indikaattoreiden kehittämiseen ja mukauttamiseen.

---

¹³ Raportti kokonaisuudessaan löytyy osoitteesta:
http://ec.europa.eu/dgs/information_society/evaluation/data/pdf/studies/s2005_01/modinis_final_report.pdf

Muiden kolmen toimintalinjan osalta todettiin, että useimmat Modinis-ohjelmasta rahoitetut toimet ovat olleet hyödyllisiä ja poikineet jatkotoimintaa, esimerkkeinä konferenssit tai Euroopan verkko- ja tietoturvaviraston valmistelu. Konferenssit ovat osoittautuneet merkittäviksi kulmakiviksi eEuropen keskeisillä alueilla. Ne ovat antaneet virikkeitä politiikan jatkokehitykselle ja aineistoa konkreettisten etenemis- ja toimintasuunnitelmien kehittämiseen. Ainoa toteuttamisväline, jonka merkitys katsottiin rajalliseksi, olivat Modinis-ohjelmasta rahoitetut selvitykset. Niiden jakelu ei toiminut ja niillä näytti olevan vain vähän vaikutuksia tiedonvaihtoon ja jäsenvaltioiden valmiuksien rakentamiseen. Modinis-ohjelman vaikutuksena voisi pitää sen varmistamista, että eEuropen tavoitteiden mukaiset toimet saivat rahoitusta ja tulivat näin ollen toteutetuiksi.

Modinis on epäilemättä ollut relevantti eEuropen toteuttamismekanismi siinä mielessä, että se on mahdollistanut sellaisten yleiseurooppalaisten toimien käynnistämisen, joita jäsenvaltiot eivät olisi itse kyenneet toteuttamaan tai rahoittamaan. Sillä on siten ollut suuri merkitys eurooppalaisen lisäarvon tuottamisessa jäsenvaltioiden suorittamille toimille.

SUOSITUKSET

Johtokomitean roolia suositellaan rajoitettavaksi tulevaisuuden samankaltaisissa ohjelmissa työohjelmien hyväksymiseen ja budjettivarojen kohdentamiseen. Komission on kuitenkin parannettava sen ja komitean välistä viestintäprosessia ja varmistettava, että komitean rooli määritellään asianmukaisesti.

Komission on löydettävä tapoja työohjelmien hyväksymiseen ajoissa ja ajoitettava budjettivuosi yhteen työohjelman kanssa, jotta budjettivaroja voitaisiin käyttää tehokkaasti.

Vertailuanalyysin indikaattoreita on tarkistettava jatkuvasti ja niitä on sovitettava alan kehitykseen ja siihen, että EU:hun mahdollisesti liittyy uusia jäsenvaltioita. Ponnisteluja uusien indikaattoreiden määrittämiseksi on jatkettava. Indikaattoreiden määrittelystä vastaavien eri työryhmien johdonmukaisuus ja yhteistyö on varmistettava, jotta voitaisiin estää toiminnan päällekkäisyys ja maksimoida indikaattoreiden laatu i2010-hankkeessa.

i2010-hankkeessa olisi tehostettava tiedonvaihtoa hyvistä käytännöistä, koska uudet jäsenvaltiot ja uudet teemat vaativat yhteisiä ponnisteluita oppimisen ja johdonmukaisuuden parantamiseksi koko Euroopan unionissa.

Hyvien käytäntöjen levittäminen konferenssien ja selvitysten kautta näyttää nykypäivän valossa riittämättömältä. Arvioinnissa ehdotetaan, että hyvien käytäntöjen levittämiseen esimerkiksi web-pohjaisten hakutietokantojen kautta suunnataan lisää työtä ja resursseja.